

# Stanovska organizacija JUU

## Iz društev Vabla

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo v soboto 5. junija ob 10. uri pri Sv. Miklavžu pri Mariboru. Dnevni red: 1. »Gospodarske in družabne prilike v okolici Maribora«, poročila tov. Luknar Franjo. 2. Predlogi za banovinsko in državno skupščino JUU ter določitev delegatov. 3. Situacijsko poročilo in dopisi. Predloge za skupščino je treba tri dni pred zborovanjem poslati upravi društva. — Pozivamo tovariše in tovaršice, da se tega letošnjega našega zadnjega zborovanja polnoštevilno udeležite. Ako bo dovolj prijaviteljev, bo vozil iz Maribora (Glavni trg) okoli 1/9 ure poseben avto. Reflektanti naj se prijavijo do 1. junija društveni upravi (Dev. Mar. v Brezju — p. Maribor). — Uprava.

= JUU SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo v soboto, dne 5. junija ob 10. uri v Rogoški Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu predavanje tov. Vranca: Strnjeno šolsko delo — klic naše dobe. Pridite vsil! Ne pozabite na članarino in na prispevke za podporni fond! Odbor.

## Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je zborovalo dne 24. aprila na dekliški osnovni šoli v Studencih. Navzočih 71 član ali 72,5 %.

1. Tov. Filip Podgornik je podal izvleček študija svojega šolskega okoliša, t. j. Limbuša kot primer gospodarsko družabnih prilik v pohorsko-vinogradniškem okolju. Poda pregled občine in naznaki v kratkih potezah zgodovinski razvoj kraja. Šolstvo je v Limbušu staro že nad 200 let. Podrobneje se je pomudil pri statistiki:

a) Posestniki: 326 posestnikov poseduje 479 hiš. Posestnikov je: do 1 ha 197 pos. (60 odst.); do 5 ha 97 pos. (30 %); 5—20 ha 16 pos. (5 %); 20—50 ha 7 pos. (2 %); preko 50 ha pa 9 posestnikov (3 %). V nemških rokah je 20 posestev.

b) Prebivalcev je 2994 s 495 družinami; od teh je 405 družin (nad 80 %) najbednejših: viničarji, delavci in poljedelski delavci. Posebej je naznačil in očrtal položaj »potujočih viničarjev« (gospodarsko, vzgojno in zdravstveno).

Deca je v splošnem slabo nadarjena. Izven šole je slišati zelo malo petja.

Ob koncu je poudaril, da je sličen podoben študij za vsakega učitelja nujno potreben. Če pa hoče biti temeljit in koristen, treba skupnega dela vsega učitelstva in to več let. Ne more pa imeti tak študij namena zboljšanja gospodarskih razmer (kdor tako misli, se zelo moti), temveč le spoznavanje gospodarskih, družabnih, zdravstvenih in vzgojnih razmer, ki naj bi se uspešno upoštevala pri šolskem delu.

Razgovor, ki je sledil referatu, se je v glavnem dotikal »petja v šoli in med narodom«. Iznesle so se zanimive konstatacije in mnenja, ki so bila prav različna, n. pr.:

šola premalo poudarja narodno pesem; izven šole se usidra le ona pesem, ki se poje tudi doma v družini, v ožji družbi, petja je pa vedno manj, ker so oče, mati, bratje, sestre dnevno za zaslužkom in prihajajo zmučeni domov; težke umetne pesmi ne spadajo v ljudsko šolo;

petje je izraz čustva; petje goji umetni čut, zato je potrebno gojiti tudi umetno pesem in teorijo petja, a to na pravičen didaktičen način;

mogoče se v okolici Maribora zato tako malo čuje petja, ker so na šoli sami stari učitelji (smeh); itd.

II. Iznesli so se nekateri predlogi k novele zakona o narodnih šolah. Razgovor, katerega se je udeleževalo vse učitelstvo, se bo nadaljeval pri prihodnjem zborovanju.

III. Tov. tajnik prečita došle dopise. Društvo pristopi z enim deležem (250 Din) kot član k zadrugi za izdajanje »Roditeljskega lista«.

Prihodnje zborovanje bo v začetku junija pri Sv. Miklavžu.

Petrovič Simon preds. Ledinek Miloš, tajn.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG je zborovalo dne 16. aprila t. l. v narodni šoli v Krčevini pri Mariboru. Od 91 članov je bilo navzočih 78, t. j. 81 %, odsotnih = 13, od katerih je prijavilo opravičilo 9 članov.

Zborovanje je otvoril predsednik tovariš Vauda Mirko in se najprej spomnil veleznašnega narodnega delavca in junaka pok. profesorja Ljudevita Pivka, znanega nacionalnega in stanovskega borca pok. tov. Josipa Lapajneja in rano umrlega tov. Radovana Cvetka, navzoči pa so pokojnim v spomin vzkliknili 3 krat: slava.

Sledile so važne ugotovitve glede stališča JUU napram političnim in kulturnim organizacijam.

Priobčeni so bili važni dopisi ter situacijsko poročilo. Društvo je na predsednikovo priporočilo podpisalo en delež (250 din) za akcijo izdajanja roditeljskega vzgojnega lista po Pedagoški centrali.

Pri točki poročil društ. funkcionarjev je blagajnik tov. Avgustinčič Rajko kritiziral ne-točne članarinske plačnike, ki s svojim iz-

jemnim stanjem prav za prav obremenjujejo ostale člane, na kojih račun društvo za zamudnike odplačuje prispevke sekciji, listom in centrali. Večji zamudniki prejmejo v kratkem zadnji opomin, ki mu končno mora slediti poslednja pravilnik JUU. — Pri volitvah skupščinskih delegatov se je članstvo v interesu varovanja itak slabe družstvene blagajne za letos zedinilo le na enega zastopnika pri skupščinah, in sicer društ. predsednika, za njegovega namestnika pa je bil izvoljen tov. Andrejčič Ivan.

Nato je podal obširno in temeljito predavanje v okviru določenega delovnega načrta tov. predsednik, in sicer »Poskus opazovanja vaškega otroka v njegovih življenjskih slikah«. V uvodu je predavatelj navedel kratak pregled dosedanjih prizadevanj v proučevanju slovenske vasi, njene šole in njenega otroka, nato kratak pregled metod spoznavanja otroka. Za tem je vaškega otroka prikazal v istinitih življenjskih slikah: na cesti, na polju-paši, pri delu ter v radostih in bridkosti, in sicer z duševne in duhovne strani. Za svoja izvajanja je žel glasno odobravanje, zlasti še tudi za zanimivo reamuciacijo s primerjanjem vaškega otroka, njegove šole in učitelja z mestnim ter za aktualne zahteve vaškega učitelja v dobroti vaše šole in njenega otroka.

Na vrsto so prišli predlogi, in sicer najprej predlogi k spremembi zakona o narodnih šolah, glede katerih je tov. predsednik najprej označil najaktualnejše. Tov. Andrejčič smatra rok za predložitev teh predlogov do 15. maja t. l. za prekratek. Poseben odtok bo vse tozadevne predloge tuk. članstva zbral in jih redigiral pri svojem sestanku dne 3. maja t. l. Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Obmejne šole in novi šol. proračun: obmejne šole predstavljajo pač glavno skrb vsega narodnega šolstva, zato so zaradi redukcij šol. proračunov najbolj prizadete in blagovoli sekcija posredovati, da kr. banska uprava tem šolam nakloni izredno podporo.

2. Pomanjkljivosti po odpravi matičnih listov: Matične liste imajo od prej še zdaj učenci 7. in 8. šol. leta, zato je še — in sicer zadnji čas, da se jih za naprej in nazaj zopet uvede, in sicer na 1 polji združene s psihološko in zdravstveno popisnico. Sedanjih nepraktičnih zdrav. list je odpraviti. Uvesti je obenem prejšnje izkaze o šol. napredku.

3. Šolskim upraviteljem, ki so po novem pravilniku o vzdrževanju nar. šol. občutno obremenjeni z novim delom, naj se prizna primerna doklada in sorazmerno znižanje števila obveznih učnih ur.

Prihodnje zborovanje, ki bi se vršilo skupno s sosednimi učit. društvom, bo dne 5. junija t. l. po možnosti na Tezmem ali v bližini.

Mirko Vauda, preds. Janko Šajna, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V SKOFJI LOKI je zborovalo skupno s kranjskim društvom v soboto, dne 8. maja v Narodnem domu. Predloge in slučajnosti sta obravnavali društvi ločeno. Skofjeloški zbor (36 udeležencev) je otvoril in vodil tov. predsednik. Volitev delegatov je bila preložena. Poverjeništvu za ženska vprašanja v okviru JUU prevzame učiteljica tov. Amalija Lendovškova. Učitelstvo je vabljeno na občni zbor Učiteljske samopomoči v Ljubljani. Prisotnim se obrazlože izpremembe k zakonu o narodnih šolah, po predlogih, ki jih je sprejel skofjeloški učiteljski zbor. Zaželjeno je, da se ustvari med učitelstvom in podružnicami SVD ožji stik. Seveda le tam, kjer takega skupnega dela še ni. Tajnik tov. Košca poroča o došlih dopisih, tov. blagajničarka Terpinova pa o stanju blagajne. Tov. Korenčan apelira, naj posamezne šole poravnajo zaostanke na »Popotniku«. Prihodnje zborovanje bo v soboto, 12. junija s pričetkom ob 9.30 v Poljanah. O šolskem vrtu bo ob tej priložnosti predaval tov. Kokalj.

Debeljak Vojteh, preds. Košca Fr., tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - VZHODNI DEL je imelo svoje tretje redno zborovanje dne 19. aprila v Ljubljani.

Članov 91, navzočih 64, t. j. 70 %.

Tov. predsednik Kosin otvori zborovanje. Uvodoma se spomni prerano umrlega tovariša Lapajneja, katerega počaste navzoči z enominutnim molkom. Opozore se vse šole, da poravnajo zaostalo naročnino za »Popotnika«. Tov. blagajničarka poroča, da je blagajniško stanje sicer zadovoljivo, vendar pa je še vedno 1200 din zaostanka. Nekateri ne plačujejo mesečno 3 din za podporni fond, kar je bilo sklenjeno na 1. rednem letnem zborovanju.

Ker je tov. Franja Završanova zbolela, je odpadel njen nameravani referat »O smernicah k spremembam šol. zakonov«. Prečital se je dopis sekcije glede predlogov za izpremembo zakona o narodnih šolah ter dopis tovariša Webra in tov. Trobiša v isti zadevi. O vseh prečitanih predlogih se je vršila daljša debata. V celoti so se osvojili predlogi sekcije. Sklenilo se je, naj se poudarja predvsem naslednje zahteve: 1. Zakoni naj se stalnost učitelstva. 2. Uveljavi naj se zopet § 51. zak. o nar. šolah, ker so učilnice premajhne za večje število otrok od 40 do 50, saj merijo večinoma 8 m x 6 m. 3. Napredovanje naj bo avtomatično in tudi prehod iz 6. v 5. skupino. 4. Zakoni naj se zvanje šol. upraviteljev in naj se jim delo tudi plača. 5. Učitelji, vpoklicani k vojakom, naj dobe brezplačen dopust. 6. Učitelji-vojaki v vojni naj imajo prednost pri napredovanju. 7. Loči naj se prosvetna oblast

od politične. 8. Redovanje učencev po predmetih naj se opusti in uvede le splošna ocena. 9. Poročene učiteljice naj dobivajo polne premjke. 10. Ukine naj se celibat. 11. Izda naj se končno pravilnik k šolskemu zakonu. 12. Učitelstvu naj se dovoli letno ena brezplačna vožnja v svrhu spoznavanja domovine.

Končno so bili sprejeti še sledeči predlogi:

1. Zaradi naraščajoče draginje in vedno večjih kulturnih potreb naj se z vso vehemenco dela na to, da se plače učitelstvu čimprej zvišajo.

2. Prekliče naj se celibat za učiteljice, ki je tako neumestno izvzel učiteljico iz občin človeških pravic, da je za današnji čas tak zakon naravnost nerazumljiv.

3. Poročenim učiteljem naj se vrne polna draginjska doklada, stanarina in kurivo iz vzroka, da je potrebno in pravično za enako delo enako plačilo.

4. Glavni prosvetni svet naj izdela okvirne učne načrte, banovine izdelajo podrobne po svojih prilikah in potrebah, a šole ga spravijo v sklad s potrebami šolske občine.

5. Ljubljana-okolica naj se priklopi prvemu drag. razredu, ker je pri nas še večja draginja kakor pa v mestu.

6. Može naj dobe stanu primerno plačo, da se bodo žene lahko posvetile le domu.

7. Knjige Mladinske matice naj se v bodoče izdajo konec šol. leta. Po možnosti naj se to stori že letos. Utemeljitev: Administrativno je nemogoče ali vsaj zelo otežkočeno dostaviti knjige onim otrokom, ki so se izselili.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je imelo zborovanje dne 8. maja 1937. l. v Kočevju.

Navzočih je bilo 51 članov, t. j. 43,22 %. Tov. predsednik se je po uvodnih besedah spomnil umrlega tovariša Josipa Lapajneja in narodnega delavca dr. Ljud. Pivka.

V otvoritvenem govoru je podčrtal pomen besede tovarištvo. Tovarištvo pokažimo v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti; udeležujmo se zborovanj in udeležujmo se pri delu za skupen stanovski blagor.

Tov. Lojze Zupanc je prečital svoje izpreminjvalne predloge k zakonu o narodnih šolah. Po razgovoru, ki so ga udeležili tov. Vončina, Janežič, Tomišič, Vodopivec in Strehovec, so bili vsi predlogi z dodatnim predlogom tov. Vodopivca sprejeti.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne. Od članov, ki kljub večkratnim opominom članarino niso poravnali, jo bo društvo izterjalo po advokatu.

Sledilo je situacijsko poročilo, ki ga je podal tov. predsednik na podlagi došlih dopisov in okrožnice.

Na banovinski skupščini zastopa društvo Čok A., namestnik tov. Urbančič Branko. Delegat za državno skupščino je tov. Urbančič Br., namestnik tov. Lojze Zupanc.

Nato se je vršilo predavanje tov. Vončina »Vaška šola in njen odnos do gospodarskih in socialnih razmer.« Poudaril je, da se mora učitelstvo bolj poglobiti v potrebe kmečkega ljudstva in svoje delovanje v šoli in izven nje mora usmeriti za širjenje praktičnih poizkusov na šolskem vrtu ter posestvih posestnikov samih. Med šolo in vasjo naj nastane tesna povezanost. Oblast naj gre temu stremeljenju učitelstva na roko z ureditvijo šolskih vrtov, z uvedbo učiteljske stalnosti in preusmeritvijo kmetijske pouka v učiteljskih šolah. Potem bi učitelstvo na šolskih vrtovih lahko z učenci oživotvorilo nauke pridobljene pri pouku v šoli.

Zadnje zborovanje v tem šolskem letu se bo vršilo v zvezi s spoznavanjem kočevske Švice v Kočevski reki, dne 5. junija.

A. Janežič, preds. Čok Ant., tajnica.

## Novosti na knjižnem trgu

—k Charles Dickens: David Copperfield. II. del. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1937. — Leposlovna knjižica 25. — Iz angleščine prevedel Oton Zuparčič. — Obseg 366 strani. — Cena kartoniranemu izvedu 68 din, a vezanemu 80 din. — Dickens je znan v vsem svetovnem slovstvu. Značajni njegovih romanov se po svoji izrazitosti in življenjski moči lahko merijo s Shakespearejevimi junaki. — Dickensov vpliv na javno življenje je bil tako velik, da si ga danes prav predstavljati ne moremo. — O brezhibnosti prevoda nam jamči ime prevajalca.

—k Franc Weiser D. J. Najmlajši poročevalec. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1937. — Prevedel dr. Jože Lovrenčič. — Cena trdo vezani knjigi 45 din. — V knjigi je opisano potovanje po Rdečem morju, čez Indijski ocean. Opisana so kitajska obmorska mesta, dežela vzhajajočega sonca, nadalje vele mesta v Južni in Severni Ameriki. — Knjiga je zelo poučna, ker je prav za prav zelo dober potopis po omenjenih deželah in bo dobrodošla doraščajoči mladini.

—k Ženski svet. Majska številka priobčuje sledeče: Ljuba Prener: Mejniki; Berta Levstik: Mati; Končič Ahačič: Novica; Anica Černež: Prebujenje; Zdjaj se bojim; Milka Adamič: Sinku, itd. Zanimiva je razprava: Nalezljive bolezni in ljubljanska bolnišnica. Ta številka ima priloge Naš dom. — Modno prilogo in Krojno polo. Ženski svet izhaja vsak mesec. — Letna naročnina 64 din. Naslov: Ljubljana, Tavčarjeva ulica 12.

—k Gospodinja, glasilo zveze gospodinj, prinaša v peti številki sledeče: Pirnat Zlata: Sodobna zaščita otroka. — M. Pleško: Skrbimo za strokovno izobrazbo gospodinj, gostilničark in uslužbenk, in obsežne rubrike: Razgled, Gospodarstvo; Delo pridnih rok; Gospodinjstvo; Naša prehrana. — Letna naročnina 25 din. Naroča se na naslov: Gospodinja, Ljubljana, Prečna ulica 2.

—k Sokolska prosveta, vesnik prosvetnog odbora Saveza Sokola kralj. Jugoslavije, Beograd, strani 40, prinaša v aprilski številki: Ko može da nas vodi? — Iskristimo lepote prirode u vaspitanju. — Više voli svoju zemlju onaj ko je bolje poznaje. — Novi »Junaci«. — Razgovori s jednim starim Sokolom, dr. Laza Popović. — Tako odlaze, dr. M. K. — Naše šume, livade i klisure. — Osećanje prirode, Radomir D. Gačić. — Kako da se počne, Jan Pelikan. — Izleti naraštaja i dece, Mirko Skovran. — Dečja duša u prirodi, Jovan Udicki. — Sunce, vazduh, voda, dr. Grga Bogič, itd. — »Prosveta« izhaja mesečno. Letna naročnina je 30 din.

## Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.-

### ZAMENJAM

upraviteljsko mesto v planinskem letoviškem kraju z učiteljskim v ravnini (najraje okolica Ljutomera, juž. Prekmurje ali brez. srez.) Naslov v upravi.

### FR. P. ZAJEC

izprašan optik

Ljubljana, Stari trg 9



priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

### KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLASUJEJO

V NAŠEM LISTU



CENE NIZKE



dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozilov, prevoznih triciklov, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4  
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

## Knjigarna

### »Učiteljske tiskarne

registrirane zadruge s omejeno zavezo»

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6

Podružnica Maribor, palača banovinske granilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! — I z d e l u j e diazo-amoniak-papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!